

ประโยค ป.ธ. ๙
แปล ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

๑. ส่วนวิหารหลังโคประกอบด้วยองค์ ๕ มีค่าที่เป็นวิหารที่ไม่ไกลเกินไป ไม่ใกล้เกินไปเป็นต้นจากโคจรคาม วิหารหลังนี้ ชื่อว่าเหมาะสม ๆ สมจริงดังพระคำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ว่า ภิภุทั้งหลาย ก็เสนาสนะประกอบด้วยองค์ ๕ เป็นไฉน ภิภุทั้งหลาย เสนาสนะในศาสนานี้ ไม่ไกลเกินไป ไม่ใกล้เกินไป ไปมาสะดวก กลางวันไม่พลุกพล่าน กลางคืนมีเสียงเบา มีเสียงอีกทีก็น้อย มีสัมผัสแห่งเหลือบ ยุง ลม แดด และสัตว์เลื้อยคลานน้อยนัก ก็เมื่อภิภุพำนักอยู่ในเสนาสนะนั้นแล จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ และคิลาณปัจฉัย เกศขบริจารทั้งหลาย ย่อมเกิดขึ้นโดยไม่ฝืดเคืองเลย อนึ่ง ภิภุทั้งหลายปฐนพระเถระ ผู้เป็นพหูสูต ข้าของทางปริยัติ ทรงธรรม ทรงวินัย ทรงมาติกา ย่อมอยู่กันนในเสนาสนะนั้นแล เธอ เข้าไปหาพระเถระเหล่านั้น ตามกาลอันควร ย่อมสอบถามได้ ใต้(ตั้งปัญหา) ถามว่า ท่านขอรับ บทนี้เป็นอย่างไร เนื้อหาของบทนี้เป็นอย่างไร ท่านผู้มีอายุเหล่านั้น ย่อมเปิดเผยบทที่ยังไม่(เคย)เปิดเผย ย่อมทำบทที่ไม่ง่ายให้ง่าย และย่อมบรรเทาความสงสัยในธรรมทั้งหลาย อันเป็นที่ตั้งแต่ความสงสัยหลาย ๆ อย่าง ให้แก่เธอได้ ภิภุทั้งหลาย เสนาสนะประกอบด้วยองค์ ๕ ย่อมมีอย่างนี้แล ฯ

ในข้อว่า ทำการเข้าไปตัดเรื่องกังวลเล็ก ๆ น้อย ๆ มีวินิจฉัยดังนี้ ฯ พระโยคาวจร ผู้พำนักอยู่ในวิหารอันเหมาะสมเช่นนี้ พึงเข้าไปตัดเรื่องกังวลใจเล็กน้อยของเขอบรรดาเมื่อออกไปเสีย ฯ เรื่องอะไรบ้าง ฯ คือ (เรื่อง) ผมยาว เล็กยาว ขนยาว พึงตัด(โกน)เสีย ในจีวรเก่า ๆ พึงทำการปะหรือชุนเสีย จีวรสีซิด ก็ย่อมเสีย ถ้าในบาตรเป็นสนิม พึงระบมบาตรเสีย เครื่องเสนาสนะมีเตียง ตั้งเป็นต้น พึงชำระเสียให้สะอาด ฯ

๒. ส่วน พระโยคาวจรผู้มีได้ทำบุญญาริการไว้ปานนั้น อย่าทำวิธีปฏิบัติกรรมฐานที่เล่าเรียนมาในสำนักของอาจารย์ให้ผิดเพี้ยนไป หลีกเลียงกสิณโทษ ๔ ประการเสีย แต่งกสิณเกิด ๑ โทษแห่งปฐมวิกสิณมี ๔ อย่างด้วยอำนาจแห่งการผสมกันของดินสีเขียวดินสีเหลืองดินสีแดงและดินสีขาว ๑ เพราะฉะนั้น พระโยคาวจร อย่าถือเอาดินที่มีสีเป็นโทษมีสีเขียวเป็นต้น พึงแต่งกสิณด้วยดินเหนียวสีอรุณเช่นเดียวกับดินในค้ำน้ำคองคา ๑ ก็แลกกสิณนั้นไม่ควรแต่งในสถานที่เป็นที่เดินไปมาของอนุปสัมบันทั้งหลายมีสามเณรเป็นต้นกลางวัด ๑ แต่ ควรแต่งเป็นชนิดเคลื่อนที่ได้ก็ได้อันชนิดตั้งอยู่กับที่ก็ได้ในที่มิดชิดทำวัดเป็นเงื่อมเขาก็ได้ บรรณศาลาก็ได้ ๑ ในกสิณทั้ง ๒ ชนิดนั้น ชนิดเคลื่อนที่ได้ ควรผูกแผ่นผ้าเก่าหรือแผ่นหนัง หรือเสื่อลำแพนก็ได้เข้าที่ไม้ ๔ อัน แล้วเอาดินที่เก็บรากหญ้าก่อนกรวดและทรายออกแล้ว ขยำให้เข้ากันแล้วฉาบแต่งให้เป็นแผ่นกลมได้ขนาดตามที่กล่าวแล้วลงในวัสดุที่ตรงไว้แล้วนั้น ๑ กสิณชนิดที่เคลื่อนที่ได้นั้น เวลาจะบริกรรม พึงวางราบลงที่พื้นแล้ว (เพ่ง) ดูเถิด ๑ กสิณชนิดที่ตั้งอยู่กับที่ พึงตอกหลักหลาย ๆ อันลงที่พื้นดินโดยทำที่อย่างฝักบัว เอาเถาวัลย์ขันขึ้น(รูป)ไว้ ๑ แม้ดินในที่นั้น มีไม่พอ พึงเอาวัสดุอย่างอื่นรองข้างล่าง แต่งกสิณให้มีสัณฐานกลมกว้าง ๑ คืบ ๔ นิ้ว ด้วยดินสีอรุณที่ชำระดีแล้วลงด้านบน ๑ ความจริง คำว่า ขนาดเท่ากะโล่ หรือขนาดเท่าชามอ่าง ท่านกล่าวหมายถึงขนาดนั้นนั่นแล ๑ ส่วนคำว่า ในดินที่มีที่สุด มิใช่ในดินที่ไม่มีที่สุดเป็นต้น ท่านกล่าวไว้ เพื่อต้องการจะกำหนด (ขอบเขต) ปฐมวินิมิตนั้น ๑

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๙
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. โย ปน โจรคามโต นาทิทุรนาจาสนุนตาทิหิ ปลายหิ องฺเกหิ
สมนฺนาคโต อัย อนุรูปโป นาม ฯ วุตตยเหตุ ภาควตา กถญจ ภิกฺขเว
เสนาสนํ ปลายจฺกสมนฺนาคตํ โหติ อิช ภิกฺขเว เสนาสนํ นาทิทุโร โหติ
นาจาสนุนํ คมนาคมนสมปนฺนํ ทิวา อปฺปภิกฺขณํ รตฺตํ อปฺปสทฺทํ อปฺปนิคฺโขมฺลํ
อปฺปทํสมกสวาตาดปฺปสิริสปสมฺผลสฺสํ โย ปน โหติ ตสฺมี โย ปน เสนาสนเน
วิหรนฺตสฺส อกฺสิเรเนว อปฺปชฺชนฺติ จิวฺรปิณฺฑปาตเสนาสนคิลาณปจฺจย-
ภสชฺชปริกฺขารรา ตสฺมี โย ปน เสนาสนเน เถรา ภิกฺขู วิหรนฺติ พหุสฺสุตา
อาคตาคมา ชมฺมชฺรา วินยชฺรา มาติกาชฺรา เต กาเลน กาลํ อปฺสงฺกมิตฺวา
ปฺริปฺุจฺจติ ปฺริปฺุหฺติ อิช ฆนฺเต กถํ อิมสฺส โโก อตฺถโถติ ตสฺส เต
อายุสมฺนฺโต อวิวฺภูํ เจว วิวรนฺติ อนุตฺตานิ กถญจ อุตฺตานิ กโรนฺติ
อนกวิหิตฺสฺ จ กงฺขญฺจानीเยสฺส ชมฺเมสฺส กงฺขํ ปฏฺวีโนเทนฺติ เอวํ โย ภิกฺขเว
เสนาสนํ ปลายจฺกสมนฺนาคตํ โหตีติ ฯ

ขุทฺทกปฺลิโพธิปฺปจฺเจทํ กตฺวาติ เอตฺถ ฯ เอวํ ปฏฺวีรูปे วิหารे
วิหรนฺเตน เยปิสฺส เต โหนฺติ ขุทฺทกา ปฺลิโพธา เตปฺปี อปฺจฺฉินฺทิตพฺพา ฯ
เสยฺยถิํ ฯ ทิฆมานิ เกสนนฺขโลมานิ ฉินฺทิตพฺพานิ ชินฺณจิวฺเรสฺส ทพฺพีกมฺมํ
วา ตุนฺนกมฺมํ วา กาดพฺพํ กิสิญฺจानी วา รชิตพฺพานิ สเจ ปตฺเต มลํ โหติ
ปตฺโต ปจิตพฺโป มญฺจปีจาทินิ โสเชตพฺพานิติ ฯ

๒. โย ปน เอวํ อกฺตาทิการิ โหติ เตน อจฺริยสฺส สนฺติเก
อฺกฺกหิตํ กมฺมญฺจานวิธานํ อวิราเชตฺวา จตฺตาริ กสิณฺโทเส ปฺริหรนฺเตน
กสิณํ กาดพฺพํ ฯ นิลปีตโลหิตาทตสมฺภทวเสน หิ จตฺตาริ ปจฺวิกสิณฺโทสา ฯ
ตสฺมา นิลาทิวณฺณํ มตฺตํ อฺกฺกเหตุวา กงฺกาวเห มตฺตํ กาสฺทิสาย
อรุณวณฺณาย มตฺตํ กาย กสิณํ กาดพฺพํ ฯ ตญฺจ โย วิหารมชฺเช สามเณราทินํ
สยฺจจรณญฺจานเน น กาดพฺพํ ฯ วิหารปจฺจนฺเต ปน ปฏฺิจฺจนฺนญฺจานเน ปพฺภาเร

ภา ปณฺณสาถาย ภา สํหาริมํ ภา ตตฺตฺรภูจกํ ภา กาทพฺพํ ๑ ตตฺตฺร สํหาริมํ
 จตุสฺส ทณฺฑทเกสฺส ปิไลตีกํ ภา จมฺมํ ภา กภูสสารกํ ภา พนฺธิตฺวา ตตฺตฺร
 อปฺนิตฺตินฺมุลสภฺขรวาติกา ย สุมทฺทิตาย มตฺตติกา ย วุตฺตปฺปมาณํ ภา วภูฏํ ภา ลิมฺปิตฺวา
 กาทพฺพํ ๑ ตํ ปริกมฺมกาเล ภา ภูมิมิ อตฺตฺริตฺวา ภา โอลเกตพฺพํ ๑ ตตฺตฺรภูจกํ
 ภา ภูมิมิ ภา ปทฺมกณฺณิกาการณ ภา ขาณฺเเก ภา อโกภฺเฏตฺวา ภา วลฺลิตฺทิมิ ภา วินทฺธิตฺวา
 กาทพฺพํ ๑ ยทิ สภา มตฺตติกา ภา นปฺโปหิติ ภา อโร ภา อณฺเณ ภา ปกฺขิมปิตฺวา ภา อฺปฺริภาเค
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺส
 ส
